

Advies CAL aan Minister van Defensie over toekomstige inrichting CAL

Aanleiding

Door SEO is een evaluatie uitgevoerd over het functioneren van de Commissie AWACS Limburg (CAL). Deze evaluatie is in oktober 2023 beschikbaar gekomen. De CAL brengt op basis van deze rapportage een advies uit aan de Minister van Defensie over de inrichting en werkwijze van de toekomstige Commissie AWACS Limburg.

Op dit moment wordt een nieuw Besluit Beperkingengebied Geilenkirchen voorbereid. Met de inwerkingtreding van dat besluit vervalt het huidige zoneringsbesluit en daarmee ook de wettelijke basis van de CAL. Op grond van de wet Beperkingengebied buitenlandse luchthaven kan een nieuwe commissie regionaal overleg (CRO) worden ingesteld. Daarvoor dient een nieuwe regeling voor de CRO te worden opgesteld. De bevoegdheid ten aanzien van het opstellen van het Besluit Beperkingengebied Geilenkirchen in de instelling van een CRO ligt momenteel nog bij de minister van IenW. De planning is dat er nog dit jaar een wetwijziging in de Tweede Kamer gebracht wordt om in het geval van een buitenlandse militaire vliegbasis deze bevoegdheid bij de minister van Defensie neer te leggen. Vooruitlopend hierop neemt het ministerie van Defensie reeds het initiatief bij het besluit en de regeling.

Proces

De CAL heeft in haar vergadering van 5 juni 2024 de aanbevelingen uit het SEO-rapport besproken met als doel een advies uit te brengen aan de Minister van Defensie over de inrichting en werkwijze van de toekomstige CAL.

Ter voorbereiding van dit op te stellen advies hebben de regionale leden van de CAL een notitie “herinrichting Commissie AWACS Limburg” opgesteld. In deze notitie wordt gereageerd op de aanbevelingen van SEO. Deze notitie is als achtergrond document bij dit advies gevoegd. In de bespreking van het advies heeft de CAL deze notitie als leidraad gebruikt. Ook is kennisgenomen van de lopende evaluatie van de COVM's en de gesprekken die in dat kader worden gevoerd en is kennisgenomen van het instellingsbesluit voor COVM de Peel.

Het advies van de CAL aan de Minister van Defensie over de inrichting en werkwijze van de toekomstige CAL is hieronder verwoord. Bij de bespreking van dit advies waren de vertegenwoordigers van het ministerie van Defensie en IenW en de vliegbasis aanwezig.

Het advies moet gezien worden als advies van de regionale leden van de CAL aan de Minister van Defensie.

Advies

1. *Reikwijdte van de CAL*

De CAL bespreekt de effecten op de omgeving van het gebruik van de luchthaven Geilenkirchen. Daarbij beperkt de CAL zich het Nederlandse grondgebied. Bij het bespreken van de effecten gaat het om de leefomgevingskwaliteit in de volle breedte (geluid, veiligheid, luchtkwaliteit, bodem, water), alsook om de effecten op de gezondheid en de ruimtelijke inrichting.

2. *Taken van de CAL*

- Het voeren van overleg uit eigen hoofde of naar aanleiding van vragen en klachten
- Het uitbrengen van adviezen, dan wel het doen van voorstellen aan de Minister van Defensie of andere verantwoordelijke Ministers of instanties over maatregelen en voorschriften ter beperking van veronderstelde schadelijke effecten
- Het verstrekken van informatie en geven van voorlichting aan de omgeving over de effecten op de leefomgeving van het gebruik van de luchthaven.

3. *Samenstelling van de CAL*

In de commissie dienen in ieder geval zitting te hebben:

- Een onafhankelijk voorzitter (te benoemen door de Minister van Defensie, conform Wet Beperkingengebied buitenlandse luchthaven)
- Een lid van het college van Gedeputeerde Staten van Limburg.
- Twee leden van het College van BenW (burgemeester en portefeuillehouder) van zowel de gemeente Beekdaelen als de gemeente Brunssum.
- Maximaal twee leden zowel van de gemeenteraad van Brunssum als van de gemeenteraad van Beekdaelen.
- Maximaal twee burgerleden zowel uit de gemeente Brunssum als uit de gemeente Beekdaelen.
- Een lid namens de NAVO vliegbasis Geilenkirchen

Naast deze leden dient ook een rijksvertegenwoordiging deel te nemen aan de besprekingen in de CAL. In de eerste plaats is dit een vaste vertegenwoordiging namens het ministerie van Defensie. Gelet op de reikwijdte van de CAL dienen bij agendering van specifieke onderwerpen ook vertegenwoordigers van andere betrokken departementen of instanties de vergaderingen bij te wonen. Daarbij dient de agenda van de CAL leidend te zijn. De vertegenwoordigers van de rijksoverheid dienen voldoende gezaghebbend te zijn en over voldoende kennis van de te bespreken onderwerpen te beschikken teneinde een zinvolle dialoog in de CAL mogelijk te maken. De voorzitter dient in overleg met de vaste vertegenwoordiger van Defensie per vergadering te bepalen welke ministeries of instanties vertegenwoordigd dienen te zijn om de op de agenda staande onderwerpen op een goede

wijze te kunnen bespreken. Bij het uiteindelijk opstellen van de adviezen onthouden de vertegenwoordigers van het rijk zich van een oordeel.

De Minister van Defensie draagt zorg voor een goede secretariële ondersteuning. De secretaris van de CAL dient aangehaakt te zijn bij de landelijke secretariaatspool. Een regionale binding van de secretaris en kennis van de regio dienen hierbij te worden geborgd.

4. Informatievoorziening

De Minister van Defensie zorgt voor een adequate informatie voorziening. Het rijk dient hierbij een actieve rol te vervullen. Van de Minister van Defensie wordt een coulante houding en medewerking verwacht om zonedig een extern bureau te kunnen inschakelen om naar behoren invulling te kunnen geven aan de informatie en advies functie van de CAL.

5. Werkwijze en financiering van de CAL

De commissie zal het reglement van orde moeten actualiseren. Daartoe dient het rijk voor 1-1-2025 een model reglement op te stellen. Dit model reglement vormt de basis voor de actualisatie. In het model reglement dienen alle relevante wettelijke bepalingen te zijn verwerkt.

Nieuwe leden van de CAL worden door de secretaris voorzien van de noodzakelijke informatie (introductie programma).

De commissie stelt jaarlijks een begroting op. Deze begroting behoeft de goedkeuring van de Minister van Defensie.

De kosten van de onafhankelijk voorzitter en het secretariaat komen ten laste van Defensie. Burgerleden ontvangen een presentievergoeding. Deze vergoeding komt ten laste van Defensie.

Naast het opstellen van de begroting stelt de CAL jaarlijks een verslag op van haar werkzaamheden. Dit verslag van werkzaamheden wordt aan de Minister van Defensie toegestuurd.

6. Archivering

De Minister van Defensie dient zorg te dragen voor het archiefsysteem met een adequate zoekfunctie (ook van oudere documenten). Er dienen duidelijke afspraken te worden gemaakt over de bewaartermijn. Voorkomen moet worden dat er automatisch na 5 jaar relevante stukken worden vernietigd.

7. Periodieke evaluatie

Het is wenselijk dat het functioneren van de CAL periodiek wordt geëvalueerd. Daarbij kan gedacht worden aan 1x in de 5 jaar.

8. Landelijke COVM

In de lopende evaluatie van de COVM is van uit de COVM's de wens geuit om te komen tot een overkoepelende landelijke COVM. De CAL ondersteund deze wens en gaat er van uit dat zij daar dan ook aan zal deelnemen.

9. Overgangperiode

Voor de CAL is de Instellingsbeschikking (1990) van kracht.

Een nieuw instellingsbesluit zal gelet op nog door te voeren wetswijziging nog geruime tijd vergen.

Alle bovengenoemde adviezen kunnen naar de mening van de regionale leden van de CAL op korte termijn worden ingevoerd. Wel dient betrokkenheid van de Minister van IenW geborgd te blijven zolang de instellingsbeschikking 1990 niet is ingetrokken en er een nieuw instellingsbesluit is genomen.

In de overgangperiode zullen de adviezen van de CAL zowel naar de Minister van Defensie als naar de Minister van IenW gaan.